

Hrvatska: Svestenstvo Napada Vladu

Author: [Dragutin Hedl](#)

Zemlje Evropske unije vrse pritisak na Vatikan da ubedi hrvatsko svestenstvo da obustavi napade na Racanovu vladu.

Vatikan se nasao pod pritiskom zemalja Europske unije da intervenira kod Katolicke crkve u Hrvatskoj - da zatrazi da ona promijeni odnos prema umjerenoj vlasti, te prestane da se otvoreno stavlja na stranu ultranacionalisticke desnice. Od Vatikana se sada ocekuje da odgovori na ove zahtijeve, a kakav ce odgovor biti jos je neizvjesno.

Vatikan vec dugo uporno cuti na nacionalisticke ispade hrvatskih svecenika. Zahvaljujuci hrvatskoj desnici dok je bila na vlasti, Vatikan je ekonomski profitirao. Nove vlasti nerado i sve teze ispunjavaju ekonomske obaveze prema Vatikanu, koje su naslijedile iz ugovora koji je Hrvatska u proslosti potpisala sa Svetom stolicom. Vatikan za ovo nema razumijevanja.

Vjerojatno ce doci do uspostavljanja neke vrste kompromisa izmedju Zagreba i Svete stolice: Zagreb ce morati da obeca da nece dirati u medjdrzavne ugovore koje je svojedobno s Vatikanom potpisao Franjo Tudjman, a zauzvrat ce Sveta Stolica zatraziti od biskupa u Hrvatskoj da ne napadaju aktualnu vlast i ne uplicu se u politiku.

Jasnija slika ce se imati vec krajem novembra kad se clanovi Hrvatske biskupske konferencije u Vatikanu budu susreli s Papom.

Ambasadori Evropske unije su se pocetkom oktobra odlucili na krajnje neobicani diplomatski potez - da intervenisu kod Vatikana kako bi zastitili legitimno izabranu vlast od napada predstavnika Katolicke crkve. Oni su Zanu-Luisu Tuaranu, Vatikanskom tajniku za odnose s drzavama, prilikom njegove posjete Zagrebu, jasno rekli da se Katolicka crkva u Hrvatskoj posve stavila na stranu ultranacionalisticke desnice i da se pridruzila njenim nastojanjima da pod svaku cijenu smjeni demokratski izabranu vlast.

Ovakav diplomatski potez jasno govori koliko su ti nasrtaji snazni i potencijalno opasni. Dio katolicke crkve u Hrvatskoj otvoreno se zalaze za prekid suradnje s Haskim sudom, obustavu sudjenja Hrvatima koji su pocinili ratne zlocine, te za svrgavanje aktualne vlasti koja je po njima "protuhrvatska, izdajnicka i komunisticka".

Da su ocjene Europske unije o crkvenom politickom djelovanju krajnje negativne, potvrdio je ubrzo na prvom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencija, Josip Bozanic zagrebacki nadbiskup i jedan od rijetkih umjerenih velikodostojnika Katolicke crkve u Hrvatskoj - no, nazalost, malo utjecajan medju visokim crkvenim duznosnicima.

Dio svecenstva u svojim istupima - u raznim saopcenjima i na propovijedima u crkvi - cak poziva vjernike na gradjanski neposluh u suprotstavljanju sadasnjoj vlasti. Javno manifestira privrzenost ustaskom rezimu, porazenom u Drugom svjetskom ratu, sluzeci mise u cast ratnog zlocinca Ante Pavelica, prikazujući ga kao borca za samostalnu hrvatsku drzavu. Vrh katolicke crkve u Hrvatskoj nikada se nije ogradio od takvih ispada.

Takav razvoj dogadjaja opasan je, narocito zbog sve veceg uticaja katolicke crkve na hrvatsko drustvo narocito u ruralnoj sredini. Ovaj utjecaj raste i u gradovima, nakon sto je nastava vjeronauke uvedena u skolski program pocetkom devedesetih godina.

Demokratski izabrana vlast, pokušala je da se i sama obrati Vatikanu za pomoć. Početkom ljeta - u pismu Svetom Ocu -Vatikanu se obratio hrvatski predsjednik Stjepan Mešić. Učinio je to nakon istupa nekolicine utjecajnih biskupa i njihovih saopćenja za javnost. Među njima je prednjacio biskup Juraj Ježerinac.

Nastojanja aktualne vlasti da sudi ratnim zločincima, ili ih izruči sudu u Hagu, biskupi tumače isto kao i ultranacionalistička desnica, nazivajući to nacionalnom izdajom, a vlast izdajničkom.

Mesićevo pismo Papi očito nije urodilo očekivanim rezultatom.

Sada će Vatikan - nakon intervencije Europske unije - nešto morati poduzeti. To se već vidi iz najave da se Papa odazvao pozivu premijera Ivice Račana i predsjednika Stjepana Mešića da po treći put posjeti Hrvatsku.

Papin posjet Hrvatskoj trebalo bi se dogoditi tokom sljedeće godine. Kako bi se stvorili što bolji uvjeti za taj posjet, Vatikan će vjerojatno početi utjecati na biskupe u Hrvatskoj. Posebno zato što se od Hrvatske žele dobiti garancije da će se postivati sve obaveze iz ugovora koje je sa Vatikanom 1997. i 1998. godine potpisao pokojni Franjo Tuđman.

Vatikan dosta duguje desnici i u Hrvatskoj ima snažne ekonomske interese. Ugovori koji su potpisani Vatikan nema ni s jednom drugom zemljom. Tuđman je tako pridobio naklonost Katoličke crkve i ona ga je bezrezervno podržavala.

Najzanimljiviji ugovor je o ekonomskim odnosima. On predviđa da na sav ostvareni prihod Katolička crkva u Hrvatskoj ne plaća porez. Nadalje taj ugovor spominje i povrat crkvene imovine, oduzete za vrijeme komunističkih vlasti u Jugoslaviji, koja još nije vraćena u cjelosti.

Nadalje, ekonomski ugovori Hrvatske i Vatikana predviđaju da Zagreb iz državnog budžeta financira rad Crkve, osiguravajući novac za plaće svećenika.

Novo vlasti, sve teze mogu da ispunjavaju te obaveze, pa je Vatikanski tajnik i došao u Zagreb početkom oktobra da izvrši pritisak na hrvatsku Vladu da u potpunosti ispostuje ugovore sa Svetom Stolicom.

Ali, nove vlasti znaju da to mogu sve teze činiti, jer se država nalazi u velikim ekonomskim teskocama. Vlada premijera Račana, da bi izvukla Hrvatsku iz ekonomske krize i potakla gospodarski razvoj, odlučila se za radikalnu reformu brojnih socijalnih prava i privilegija. Do sada, međutim, nije dirnula u prava koja ugovori s Vatikanom daju Katoličkoj crkvi. No, s obzirom na teske prilike u zemlji, svoje financijske obaveze ispunjava sve teze. Katolička crkva međutim nema za to razumijevanja i traži ispunjavanje obaveza.

Novo vlasti, također, smatraju da su ugovori iz Tuđmanovog vremena zapravo protivustavni.

Njima se favoriziraju samo jedna, mada najveća, vjerska zajednica, dok Ustav jamči jednakost svih građana bez obzira na vjersku, nacionalnu ili rasnu pripadnost. Prema popisu stanovništva iz 1991. oko 76 posto građana izjasnili su se kao katolici.

Goran Granić, zamjenik hrvatskog premijera Ivice Račana kaže: "Katolička je crkva potpisivanjem međudržavnih ugovora između Hrvatske i Vatikana došla u privilegiranu poziciju u odnosu na ostale

vjerske zajednice, koje nemaju takve odnose s drzavom."

Nova bi vlast ocito htjela urediti svoje odnose i s drugim vjerskim zajednicama u Hrvatskoj, prije svega sa Srpskom pravoslavnom crkvom, ali i drugim vjerskim zajednicama koje djeluju u Hrvatskoj.

Napadi svećenika u Hrvatskoj bi se mogli utisati, ukoliko Zagreb obeća da neće dirati u međudržavne ugovore koje je svojedobno s Vatikanom potpisao.

Racan i Mesic se nadaju da bi najavljeni dolazak Pape u Hrvatsku mogao bitno utjecati na hrvatske biskupe da promjene svoju politiku prema njihovoj vlasti.

Dragutin Hedl je urednik IWPR-a u Hrvatskoj i novinar "Feral Tribjuna".

Location: [Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/hrvatska-svestenstvo-napada-vladu>